

Plenum

Torsdag 27.4.2017 kl. 15.59—18.48

2.1. Muntlig fråga om ramförhandlingarnas sysselsättningsåtgärder (Antti Rinne sd)

Muntligt spörsmål MFT 56/2017 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Mauri Pekkarinen: Ledamot Rinne.

Debatt

16.01 **Antti Rinne sd:** Arvoisa puhemies! Hallituksen puoliväliriihen tärkeimpänä tavoitteena oli luoda uusia työpaikkoja suomalaisille. Oli hyvä, että hallitus päätyi alentamaan varhaiskasvatuksen maksuja. Sillä on selvä vaikutus tähän tavoitteeseen. Muutoin työllisyysvaikutukset jäivät vähäisiksi. On selvä, että näiltä pohjilta hallitus ei tule saavuttamaan tavoitteitaan. Hallitus on jäämässä työllisyydessä puolitiehen. SDP on esittänyt useita toimenpiteitä kasvun vauhdittamiseksi ja työllisyyden vahvistamiseksi: perhevapaaudistus, työvoimapolitiikan tuntuva vahvistaminen ja tulevaisuusinvestoinnit, infra ja asuntorakentaminen vaikuttaisivat aidosti.

Valtiovarainministeri Orpo, kahden päivän riiden jälkeen te totesitte tiedotustilaisuudessa, että työllisyyden vahvistamiseen tarvitaan lisää toimia. Miksi niistä ei kyetty päättämään nyt puoliväliriihessä? Mihin jäi perhevapaaudistus? Kun viittasitte uusiin päätöksiin, mitä tarkoittitte ja miksi ette tehneet näitä päätöksiä nyt?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri Orpo.

16.02 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehysriihessä ensimmäinen asia oli se, että me varmistimme meidän julkisen talouden kestävyyttä pitämällä kiinni siitä finanssipolitiikan linjasta, joka oli valittu. Tämä neljän miljardin säästöohjelma, joka on päätetty, siitä pidetään kiinni, jotta saadaan velkaantumista taittumaan. Mutta on kuitenkin aivan selvää, että vaikka talous on lähtenyt kasvuun ja viime kuukausien ennakkotiedot ovat hyvinkin lupaavia, niin meillä ei ole kuitenkaan vielä riittävällä tasolla talouskasvun ja työllisyyden kehittyminen, jotta me pääsisimme hallituksen itse asettamaan tavoitteeseen. Siksi meidän pitää tehdä työllisyystoimia. Me teimme taas työllisyystoimia, lukuisia oikeansuuntaisia toimia, joista muun muassa tämä teidän mainitsemanne varhaiskasvatusmaksujen alentaminen oli yksi ja ehkä merkittävin. Me teimme työllisyystoimien paketin viime syksynä, niin sanotun kymmenen kohdan listan. Nyt me teimme taas uusia työllisyystoimia ja me valmistelemme edelleen taas seuraavia päätöksiä, koska tämä työllisyys on kaikkein tärkein asia, minkä eteen hallitus tekee töitä. Se on inhimillisesti sitä, antaa työttömille ihmisille mahdollisuus työhön, itsensä elättämi-

Punkt i protokollet PR 44/2017 rd

seen, mutta se on myöskin julkisen talouden ja sen kestävyyskannalta aivan välttämätön. Me teemme päättäväisesti töitä koko hallituskauden.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousevan ylös ja painavan V-painiketta.

16.03 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teidän työllisyysriihesi mainostamanne puoliväliriihi tuotti 5 000 uuden työllisen verran laskennallisesti työpaikkoja. Budjettivaje, alijäämä ei kehity parempaan suuntaan tuon riien jälkeen eikä myöskään julkisen velan määrä vähene, päinvastoin, 2021 se lähtee lisääntymään. Teidän tavoitteenne eivät toteudu. Teillä on vakavia vaikeuksia. Lisätoimien tarve kyllä tiedostetaan, mutta vaikuttavia päätöksiä ei tunnu syntyvän. Tämän siis piti olla työllisyysriihi. Näyttää siltä, että hallitus on kuitenkin keskittynyt aivan muihin asioihin. Ministerien määrää lisätään, Yleisradion rahoitukseen puututaan ja omaisuuksien piilottaminen hämärärekisteriin, anteeksi, hallintarekisteriin jyrätään läpi. Kahden viimeksi mainitun osalta hallitus ei millään tavalla tiedottanut näistä kehysriihessä. Oletteko te nyt, ministeri Orpo, keskittynyt oikeisiin asioihin? Päättikö hallitus vielä jotain, mistä ei ole kerrottu julkisuuteen?

16.04 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne, mielestäni te keskitytte nyt väärin asioihin. Se iso kuva, jonka kimpussa me olemme tehneet töitä jo tämän hallituskauden alkuaan ja johon nyt keskityttiin riiehessä, eli Suomen kääntäminen talouskasvuun, työllisyyden kääntäminen positiiviseen suuntaan, se oli ykkösasia. Ja Suomen talous on kääntynyt. [Oikealta: Kyllä!] Se on kääntynyt kasvuun, vaikka se on nyt viimeisten ennusteiden mukaan siellä noin puolentoista prosentin luokkaa. Eli se on vielä alhaista, mutta se on kuitenkin selkeää kasvua seitsemän kuukauden jälkeen. Hallitus tekee ja vahvistaa tätä talouskasvua, tekee toimia, tekee useita, lukuisia toimia. Me panostamme sen lisäksi osaamiseen, tutkimukseen, joilla luodaan tulevalle kasvulle pohjaa. Tästä me olemme täällä puhuneet. Nyt siihenkin haetaan ratkaisuja. Me panostamme Tekesiin ja Suomen Akatemiaan, autamme niitä nuoria, jotka ovat työelämän tai opiskelun ulkopuolella, eli niin sanottuja NEET-nuoria. Me annamme rahaa ja resursseja työvoimahallinnolle auttaa työttömiä, kun he tapaavat heitä kolmen kuukauden välein ja pyrkivät löytämään jokaiselle yksilöllisiä työllistymispolkuja. Kyllä me olemme tehneet todella paljon, ja minä olen ylpeä siitä. Mutta sanon suoraan, että me emme vielä ole sillä uralla, minkä me olemme määritelleet, [Puhemies koputtaa] ja siksi työ jatkuu.

16.06 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksella on hyvä taivoite, 110 000 uutta työpaikkaa tai työllistä, ja nyt niitä on tullut noin 30 000, eli vielä 80 000 puuttuu. Kahden vuoden aikana on 30 000 saatu rakennettua. Nyt siis on kysymys siitä, että kahden seuraavan vuoden aikana pitäisi löytyä 40 000 työpaikkaa. Ymmärrän tämän tehtävän vaikeuden ja kaikki ne ongelmat, mitkä tähän liittyvät, mutta kun katsoin noita puoliväliriihen tuloksia, niin ainoastaan 5 000 uutta työllistä löytyy tuolta. [Sari Sarkomaa välihuuto] Kysyn vielä uudelleen: miksi perhevapaat, esimerkkinä, eivät voineet olla mukana tässä päätöksessä?

Punkt i protokollet PR 44/2017 rd

16.06 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä 5 000, jonka nostitte esille, on sen kannustinloukkupaperin arvioitu työllistymisvaikutus, jonka suurin asia on tosiaan tämä varhaiskasvatusmaksujen merkittävä alentaminen: 6 000 perhettä vapautetaan kokonaan varhaiskasvatusmaksuista ja pieni- ja keskituloisten maksuja lasketaan. Sillä tulee olemaan suuri, suuri merkitys myöskin työn vastaanottamiseen kannustamiselle ja tietenkin pienituloisten perheiden ostovoimalle. [Sari Sarkomaa: Hieno päätös!]

30 000 työpaikkaa lisää ei ole riittävästi, mutta se on paljon enemmän kuin ne 100 000, mitkä hävisivät viime hallituskauden aikana. Tiedätte, kuinka vaikeaa silloin oli työskennellä ja löytää niitä keinoja. Nyt on 30 000 uutta työpaikkaa ja me teemme lisää toimia. Me uskomme siihen, että me olemme oikealla polulla, ja me vahvistamme sitä polkua, jotta mahdollisimman moni suomalainen ihminen pääsisi töihin. Nyt meillä syntyy työpaikkoja, ja siksi me panostamme myöskin ammatillisen koulutuksen reformiin, joka vietiin nyt läpi, jotta työpaikat, kasvun pullonkaula, osaavan työvoiman saanti ja työttömät ihmiset [Puhemies koputtaa] saadaan kohtaamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä ministeri Lindström.

16.08 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä täydennyksenä: tänään ovat tulleet nämä työnvälitystilastot, ja sieltä voidaan havaita, että muutos viime vuoden maaliskuusta tähän hetkeen on tosiaan tuo lähes 34 000 työllistä lisää. Mutta minun mielestäni se merkittävin uutinen tänään on ollut se, että pitkäaikaistyöttömien, yli vuoden työttömänä olleiden määrä on kuukaudessa pudonnut yli viidellä tuhannella. [Eduskunnasta: Hyvä!] Se on merkki siitä, että jotain positiivista on tapahtunut. Ei ole syytä paukutella henkseleitä yhtään kenelläkään. Hallitus pitää jalat maassa, mutta me uskomme, että edellisen hallituksen toimenpiteillä ja tämän hallituksen toimenpiteillä päästään eteenpäin.

Ja haluaisin tuoda vielä esille sen, että me teimme merkittäviä linjauksia. Otan vain yhden esimerkin: palkkatuen kohdennus yrityksiin ja vaikeasti työllistyviin. Me katsomme tämän palkkatukisysteemin vielä kunnolla läpi, että ihminen saa tiedon siitä palkkatuesta, kun hän hakee työpaikkaa, ja tämä varmaan auttaa silloin sen ihmisen työllistymistä. [Puhemies koputtaa] Yhtenä esimerkkinä tämä.

16.09 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei todellakaan ole syytä paukutella henkseleitä tämän kehysriihen jäljiltä. Se on totta, valtiovarainministeri Orpo, se on totta, että tämä hallitus peri käänteen työllisyydessä ja taloudessa. Työllisyys kääntyi kesällä 2015, talous syksyllä 2015. Mutta ongelma on nyt se, että näistä käänteistä huolimatta hallitus ei ole saavuttamassa omia tavoitteitaan, ei taloudessa eikä työllisyydessä. Ymmärrän, että juuri tästä syystä hallitus itse nosti odotukset todella korkealle, että nyt tehdään ne päätökset, joilla tämä kehitys saadaan niin, että hallitus pääsee omiin tavoitteisiinsa. Nyt syntyy vaikutelma, että siellä Kesärannassa on päätetty ihan muista asioista kuin työllisyydestä, vahvoista työllisyystoimista. Päätitte perua päätöksen vähentää ministereitä. Suurin osa teidän juhlimistanne kasvupanostuksista on teidän edellisten leikkauksienne perumisia, niin opintotuessa kuin koulutuksessa.

Punkt i protokollet PR 44/2017 rd

Valtiovarainministeri Orpo, nyt olisi kaivattu työllisyystoimia, mutta mitä sieltä tuli? Päätös hämärekkieristä, joka mahdollistaa [Puhemies koputtaa] omaisuuden piilottamisen. Miksi se on teille niin tärkeä?

16.10 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallintarekisteri on hyväksytty eduskunnassa, ja se lainsäädäntö tulee voimaan, eli implementoidaan eurooppalaista lainsäädäntöä, mikä meidän on tehtävä. Se on meidän tehtävämme, ja se asia nyt menee eteenpäin pitkän vääntämisen jälkeen.

Mutta edelleen palaan siihen, että kyllä me teimme siellä toimia. No, kun te ette ollut paikalla, niin te ette ole nähnyt sitä työmäärää, joka sielläkin tehtiin ja joka edelsi sitä riihtä. Me teimme todella paljon työtä ja haimme vielä lisää niitä keinoja, joita tullaan esittelemään, kun tämä riihen tulos kokonaisuudessaan esitellään. Te tulette löytämään sieltä paljon hyviä asioita, jotka tulevat lisäämään työllisyyttä, ja uskon, että se luku tulee olemaan loppujen lopuksi paljon suurempi kuin se 5 000, joka tulee tästä niin sanotusta kannustinloukkutyöstä. Sieltä voisin nostaa esille vielä sen, että me helpotamme ylivelkaantuneiden asemaa ulosottokäytänteitä helpottamalla. Sillekin on arvioitu noin 1 000 työpaikan vaikutus. Tämä ylivelkaantuneisuus on [Puhemies koputtaa] yksi suurimpia kannustinloukkuja tällä hetkellä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pääsääntöisesti yhteen kysymykseen riittää yhden ministerin vastaus, mutta erityistapauksissa annetaan myös toinen. — Ministeri Grahn-Laasonen.

16.11 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Tulevaisuuden kasvu perustuu osaamiseen ja kykyymme uusiutua. Hallituksen puoliväliriihessä teimme yli 400 miljoonan euron panostukset muun muassa osaamiseen, koulutukseen, tutkimukseen, nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn — erittäin pitkäkantoisia, tulevaisuuteen katsovia ratkaisuja, jotka tulivat mahdollisiksi siksi, että meillä on orastavaa kasvua syntymässä, ja sitä haluamme nyt omilla toimillamme vauhdittaa. Peruskoulun oppimistuloksia ja tasa-arvoa vahvistetaan. Haluamme myöskin varmistaa ammatillisen koulutuksen reformille hyvän toimeenpanon. Nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn tuli 19 kohdan toimintaohjelma eli konkreettisia toimia nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Lapsiperheiden ja myöskin varhaiskasvatuksen, varhaisen puuttumisen näkökulmasta erittäin tärkeä päätös on se, että hallitus rohkeasti alentaa varhaiskasvatusmaksuja ja tuo 6 700 perhettä maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. [Timo Heinonen: Harmi, kun Vile Niinistö ei kuullut tätä nyt!]

16.12 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeriöstä tulleen tiedon mukaan haitallisia yritystukia maksetaan 850 miljoonalla eurolla vuosittain — haitallisia tukia 850 miljoonaa euroa. Näihin ei kuitenkaan koskettu. Olisin kysynyt: kenellä tämän tiedon tulee olla, että me poliitikot onnistuisimme tekemään vastuullisempia päätöksiä?

16.13 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vartia viittaa varmasti yritystukien karsintaan, jota käytiin läpi riihen neuvotteluissa.

Punkt i protokollet PR 44/2017 rd

Itse en ole kuullut, että olisi haitallisia yritystukia, tai kukaan ei ole ainakaan minulle ilmoittanut, että hän saisi haitallisia yritystukia 850 miljoonaa. [Naurua — Ben Zyskowiec: Ei varmaan saajalle ole haitallista!] Ongelma yritystukien leikkauksessa oli se, että suuri osa yritystuista on verotukia ja verotukia ei voida muuttaa kehysvaiheessa, koska verotuksen kautta ei kehystä voida laajentaa, vaan on kohdistettava suoriin kustannuksiin. Suoria yritystukia meillä on tuommoinen reilu miljardi, ja niistä suurin osa on jo sidottuja erilaisien sopimuksien kautta muun muassa uusiutuvan energian tuotantotukeen. Näihin ei voitu puuttua, joten tämä oli se keskeinen syy, minkä vuoksi näitä leikkauksia sinne ei tehty. [Antero Vartia: Mutta syksyn budjettiriihessä!]

16.14 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osaamiseen panostaminen tarkoittaa tämän hallituksen kohdalla sitä, että ammatilliseen koulutukseen annetaan 15 miljoonaa reformin läpiviemiseen, kun te vain puoli vuotta sitten päätitte leikata ammatillisesta koulutuksesta 190 miljoonaa.

Hallituksen puoliväliriihi oli pettymys työllisyystoimien osalta, mutta se oli pettymys myöskin eriarvoisuuden torjumisen näkökulmasta. Ennen puoliväliriihtä hallituksen ministerit linjasivat täällä salissa, että nyt loppuu pienituloisten kiusaaminen, mutta kuinka kävi? Työttömyysturvaan tuodaan uusi leikkuri, sen lisäksi asumistuen ehtoja kiristetään tavalla, joka erityisesti tulee iskemään pääkaupunkiseudulla asuviin pienituloisiin. Ministeri Tiilikainen, miksi te ajatte asumistukeen muutosta, joka asiantuntijoiden mukaan ainoastaan tulee johtamaan siihen, että toimeentulotuen menot kasvavat, että asuinalueiden eriytyminen kiihtyy ja että pienituloisten asema heikentyy entisestään? [Paavo Arhinmäki: Erittäin hyvä kysymys!]

16.15 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Asumistuki kuuluu sosiaali- ja terveysministerin, joka ei valitettavasti ole täällä, tontille, [Li Andersson: Olette ajanut tätä itse!] mutta koska kysyitte, voin toki hallituksen puolesta vastata.

Asumistukimenot ovat paisuneet huikeasti viime vuosien aikana. Yksi syy asumistukimenojen kasvuun oli se, että vuoden 2015 alusta asumistukea muutettiin niin, että sieltä poistettiin neliövuokrat rajoitin. Sen jälkeen pienten asuntojen vuokrat erityisesti ovat nousseet ja asumistukimenot kasvaneet 350 miljoonaa euroa kahden vuoden aikana. Tätä ei selitä heikko työllisyyskehitys, koska työllisyys on kääntynyt nousuun tämän hallituksen toimin. On pakko puuttua tuohon menoon, ja tämä viesti, mikä neliövuokraleikkurin palautuksella on, on se, että vuokranantaja, älä kuvittele, [Puhemies koputtaa] että voit nostaa pienen asunnon vuokraa ja veronmaksajat kuittaavat sen asujan puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Andersson.

16.16 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on totta, että edellinen hallitus teki muutoksia asumistukeen nimenomaan helpottaakseen pienituloisten ja erityisesti pienipalkkaisten työntekijöiden toimeentuloa. Asumistuen menojen kasvu johtuu siitä, että asumistuen piiriin tämän muutoksen seurauksena on tullut enemmän asumistuen saajia, [Oikealta: Kuuntelitteko ollenkaan?] ja se taas on seurausta siitä, että palkkataso pääkaupunkiseudulla on matala suhteessa vuokratasoon, mutta myöskin siitä, että

Punkt i protokollet PR 44/2017 rd

työttömyys on ollut korkea pitkään. Nyt asiantuntijat varoittavat siitä, että Suomessa, jossa vuokrat kuitenkin määräytyvät markkinoilla kysynnän ja tarjonnan lakien mukaan, tämä hallituksen ajama muutos tulee ainoastaan kurjistamaan pienituloisten toimeentuloa ja asemaa entuudestaan. Se oikea ratkaisu, jos halutaan puuttua liian korkeisiin vuokriin, jos halutaan alentaa asumistuen menoja, on kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon lisääminen merkittävästi kaikissa kasvukeskuksissa, [Puhemies koputtaa] ja siitä te olette vastuussa, ministeri Tiilikainen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Orpo, ja ministeri Tiilikainen voi, jos ihan välttämätöntä, vastata sen jälkeen.

16.17 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitkällä aikavälillä, edustaja Andersson, olette aivan oikeassa, että ainut kestävä tapa on se, että meillä on kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon volyymit tarpeeksi korkealla erityisesti kasvukeskuksissa. [Paavo Arhinmäki: Miksi kokoomus helpottaa sitä?] Tässä myöskin terveisiä edelleen isoille kaupungeille, kunnille, joissa tehdään hyvää kaavoituspolitiikkaa ja mahdollistetaan tämän tavoitteen saavuttaminen. Siihen tehtiin viime hallituskaudella hyviä pohjia, esimerkiksi pääkaupunkiseudulla infraratkaisuihin, jotka mahdollistavat sen, että laajemmat maa-alueet on käytössä kohtuuhintaisen asuntotuotannon buustamiseen.

Mutta mitä vielä tulee asumistukeen, me siis maksamme 2 miljardia asumistukea noin 800 000 taloudelle. Jokainen täällä ymmärtää sen, että se on aivan tolkuton summa. Jos olisi kyse siitä, että sillä nimenomaan pystyttäisiin auttamaan kaikkein pienituloisimpia, niin se olisi mahtava juttu, mutta me tiedämme, että se hyödyttää [Puhemies koputtaa] mitä suurimmassa määrin vuokranantajia, [Paavo Arhinmäki: Ei me tiedetä!] koska tässä on automaatti: kun tämä asumistuki on sidottu vuokraindeksiin, ei elinkustannusindeksiin, [Puhemies koputtaa] niin se nostaa jatkuvasti vuokria.

16.19 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Olen ilahtunut, että edustaja Andersson tunnusti sen, että vuokrat määräytyvät markkinoilla kysynnän ja tarjonnan mukaan. Hienoa! Tämän asian vuoksi olemme lisänneet asuntotuotantoa, se on hallituksen kärkihanke. Asuntorakentaminen on lisääntynyt aloituksilla mitaten 50 prosenttia tämän hallituksen aikana kahden vuoden takaisiin lukuihin verrattuna. Myös kohtuuhintaisten asuntojen tuotanto on korkeammalla tasolla kuin yhtenäkkään vuonna vasemmistoliiton ja SDP:n ollessa hallituksessa edellisellä kerralla, korkeammalla tasolla kuin yhtenäkkään vuonna teidän hallitusaikananne. [Oikealta: Onko näin?] Siksi juuri tarvitsemme monia toimia, lisää asuntotuotantoa mutta myös rajoitteita, etteivät asumistukimenot paisu loputtomiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lisäkysymys, edustaja Mikkonen.

16.20 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että asumistukimenot ovat koko ajan kasvavia, ja on varmasti syytä miettiä, miten me saamme järjestelmästä sellaisen, että menot eivät kasva kohtuuttomasti mutta toisaalta turvaamme sen, että pienituloiset pystyvät asumaan. Mutta oletteko ymmärtäneet sen, että tämä ehdo-

Punkt i protokollet PR 44/2017 rd

tus, kun te pienennätte asumistukea, tarkoittaa sitä, että rahat pitää hakea toimeentulotuen puolelta? Ja toimeentulotuki on paljon suurempi kannustinloukku kuin asumistuki, johon on säädetty kuitenkin suojaosa. Elikkä tässä tapauksessa työllistymisen näkökulmasta tämä asumiskustannusten siirtyminen haettavaksi toimeentulotuen puolelta aiheuttaa paljon enemmän ongelmia kuin nykytilanne. Aiotteko te ottaa tämän koko asumistukiasian remonttiin niin, että huomioitte nämä eri kohteet ettekä vain siirrä pienituloisia luukulta toiselle ja aiheuta heille paljon suurempia ongelmia?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jaha, varsinainen asumistukiministeri ei taida olla paikalla, mutta löytyisikö hallitukselta joku, joka vastaa? — Elikkä pääministerin sijainen, ministeri Orpo. [Ben Zyskowicz: Näyttää Tiilikaista!] — Aha, sopikaa keskenänne nyt nopeasti. [Naurua] Päättäväisyyttä, päättäväisyyttä. — Ministeri Tiilikainen.

16.22 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! On aina ilo vastata hyvän hallituksen puolesta.

Hallitus päätti kehysriihessä käynnistää sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen ja arvioinnin. Ja oleellinen osa siinä ovat juuri nämä edustaja Mikkosen kuvaamat kannustinloukut. Kun erilaisia sosiaaliturvan osia lisätään tai vähennetään, siitä syntyy monimutkainen kokonaisuus. Siksi on paikallaan arvioida tuota kokonaisuutta. Ja kyllä, tunnistamme sen, että jos asumistukimenojen kasvua rajoitetaan hallituksen esittämällä tavalla, osa noista säästöistä tulee toimeentulotukimenojen puolelle. Mutta joka tapauksessa tuo kokonaisvaikutus on senkaltainen, että se tuo hieman säästöjä valtiontalouteen. Mutta ennen kaikkea se lähettää viestin vuokranantajille: Älkää kuvitelko, että voitte veronmaksajien piikkiin nostaa vuokria, kyllä asumistuki ja toimeentulotuki hoitavat kaiken. Eivät hoida, raja on vastassa.

16.22 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan tähän alkuperäiseen kysymykseen, talouskasvun ja työllisyyden isoon kuvaan. Hallitus teki päätöksiä, joilla se onnistui pitämään yllä luottamusta, ennustettavuutta ja sitä varmuutta, jota elinkeinoelämä ja yritys ja suomalaiset kuluttajat odottavat. Siitä todistuksena tietenkin ovat nämä ministerien mainitsemat työllisyyden kehitysluvut.

Mutta minun kysymykseni varsinaisesti nyt liittyy siihen, että kun se seuraava suuri ponnistus on syksyn tuloratkaisut, niin onko hallituksella nyt olemassa edellytyksiä, joilla se kykenee sekä eduskuntaa että itseään lujittamaan sillä, että me saamme syksyllä syntymään tähän maltillisia tuloratkaisuja, jotka sitten osaltaan ovat viemässä eteenpäin kuluttajien luottamusta ja talouskasvua? [Kari Uotila: Pannaan kolme ilmaista työpäivää lisää vuodessa!]

16.23 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt ensi syksyn liittokierros on todella tärkeä suomalaisen työllisyyden turvaamisessa ja hyvinvoinnin turvaamisessa. Siksi toivon ensinnäkin, että työmarkkinoilla on rakentava, maltillinen henki ja se on ratkaisuhakuinen ja nimenomaan niin, että pidetään mielessä se meidän korkea työttömyys ja ne ihmiset, jotka tarvitsevat työpaikan. Sen taustalle tarvitaan kilpailukykyä. Maltillinen palkkaratkaisu olisi nyt tärkein saavutettava asia työmarkkinoilla ja se, että se syntyisi ilman työmarkkinahäiriöitä. Tässä vetoan siinä yhteydessä ty-

Punkt i protokollet PR 44/2017 rd

ömarkkinajärjestöihin ja kaikkiin osapuoliin, että maltti säilyisi ja oltaisiin ratkaisuhakuisia nimenomaan työllisyyden ja työttömien ihmisten vuoksi.

16.24 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tullut työllisyysrii-heä, tuli ihan muiden päätösten riihi. "Me emme valmistelee hallintarekisteriä uudestaan missään muodossa. Hallintarekisteri on haudattu ja kuopattu." Näin totesi entinen valtiovarainministeri Alexander Stubb, kun hallitus veti ensimmäisen kerran pois omistusten piilottamisen mahdollistavan hallintarekisterilain. Muun muassa verottaja, poliisi ja syyttäjälaitos sekä eri oikeusviranomaiset ovat vastustaneet rekisteriä voimakkaasti, koska katsovat sen lisäävän rahanpesua, veronkiertoa ja rikollista toimintaa.

No, nyt hallintarekisteri on jälleen tehnyt paluun ja hallituspuolueet runnoneet läpi talousvaliokunnassa hallintarekisteriä puoltavan mietinnön äänin 8—5 opposition ja asiantuntijoiden vastustuksesta huolimatta. Haluankin kysyä: Miten tässä näin kävi? Mitä perussuomalaisille luvattiin puoliväliriihessä, kun äänestitte tänään valiokunnassa aiemmin vastustamanne hallintarekisterilain puolesta? Miten tässä näin kävi? Haudattu ja kuopattu — oliko?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Valtiovarainministeri Orpo, jos kohta katson, että aivan ydintä kehysriihen asiakokonaisuudessa äskeinen lisäkysymys ei edusta. Ministeri halutessaan voi toki vastata.

16.25 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin kiinnittänyt samaan asiaan huomiota, että vähissä ovat rakentavat puheenvuorot työllisyyden puolesta, vaan puhutte hallintarekisteristä. Tiedätte — uskon, että tiedätte sen — että nämä lakimuutokset olivat välttämättömiä, jotta meillä ministereillä on käytössään syksyllä, kun Arvopaperikeskus hakee toimilupaa, lainsäädäntö sen pohjalle. Se on välttämätöntä. Se perustuu EU-lainsäädäntöön, ja kuten edeltäjäni on todennut, kun hän tämän lakiesityksen muutettuna toi eduskuntaan jo kohta vuosi sitten, niin se ei pidä sisällään hallintarekisterin laajentamista Suomessa. [Touko Aalto: Mutkan kautta tekee sen!] Suomessa se ei laajenna sitä. EU:ssa meillä on EU-lainsäädäntö, me emme voi muiden maiden eikä EU-lainsäädäntöä täällä Suomen eduskunnassa päättää. Tätä on kohta vuosi tutkittu hallintovaliokunnassa, ja tämä on eurooppalaisen lainsäädännön mukainen, ottaa huomioon eduskunnan toiveet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: En mieluusti myönnä tässä vaiheessa hallintarekisteriä koskevia lisäkysymyksiä, koska täällä tulee erikseen kysymys siitä. — Edustaja Östman, lisäkysymys teille.

16.27 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että talous on pikkuhiljaa kääntymässä kasvuun, mutta työllisyys on valitettavan alhaisella tasolla edelleen. Puoliväliriihen yhtenä mottona oli uudistaminen. Luen täältä teidän omasta esitelmateriaalistanne: "Turvallisuuden, työllisyyden, huolenpidon ja uudistamisen riihi." Haluaisin kysyä, mihin jäivät työllisyysreformit, mihin paikallinen sopiminen jäi.

Hallitus on luvannut, että tehdyillä toimilla saavutatte noin 10 miljardin euron säästöjä. Te kerroitte, että identifioituja, huom. identifioituja, säästöjä on noin 4 miljardin edestä. Työllisyystoimen kohdalla myönnätte, että tarvitaan lisätoimia. Ja kun katson tarkemmin

Punkt i protokollet PR 44/2017 rd

toimenpidelistaa, niin suurin osa niistä on edelleen selvitettäviä asioita. Haluan kysyä, uskotteko te oikeasti, että asetettu säästötavoite, siis 10 miljardia, toteutuu, [Puhemies koputtaa] ottaen huomioon, että sote- ja maakuntauudistuksen 3 miljardin säästötavoite on todella epävarmalla pohjalla.

16.28 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitushan on tehnyt työllisyyttä vahvistavia päätöksiä hallitusohjelmaneuvoittelusta lähtien, ja niitä on pantu toimeen, tuotu lainsäädäntöön, käsitelty täällä, ja työllisyys on lähtenyt nousuun, paranemaan, talous kasvuun. Me teimme taas uuden joukon päätöksiä. Ei ole sitä yhtä kuuluisaa hopealuotia, jolla tämä työllisyysongelma kerralla ratkaistaisiin, vaan täytyy tehdä lukemattomia samansuuntaisia päätöksiä. Me teimme niitä taas.

Jos puhutaan uudistuksista rakenteisiin, niin esimerkiksi varhaiskasvatusmaksujen näin merkittävä alentaminen on rakenteellinen uudistus. Se on iso rakenteellinen uudistus. Sen lisäksi me varmistimme — koska oltiin puoliväliriihessä — että nämä isot rakenteelliset uudistukset suomalaiseen yhteiskunta- ja hyvinvointijärjestelmään viedään eteenpäin päättäväisesti yhdessä. Se on ihan välttämätöntä.

Mutta edelleen, siis jos me katsomme, miten me saavutamme kestäväen kasvun ja työllisyyskehityksen, minä olen todella tyytyväinen niistä panostuksista, jotka me pystyimme tekemään osaamiseen ja kasvuun, muun muassa nämä pääomitukses, [Puhemies koputtaa] 200 miljoonaa Tekesiin, Suomen Akatemiaan, ammatilliseen koulutukseen — todella hienoja ratkaisuja.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja tähän kysymykseen viimeinen lisäkysymys.

16.29 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä olen ymmärtänyt, että tuolla kehysriihen yhteydessä puhuttiin hallintarekisteristä, Yleisradion rahoituksesta, ja siellä puhuttiin sitten näistä ministeripaikoista. Että kyllä tämä siinä mielessä kehysriihiasioita on.

Mutta uudelleen toistan sen, että SDP on tehnyt monta erilaista hyvää esitystä liittyen talouskasvuun ja työllisyyteen. Perhevapaat on yksi niistä keskeisistä, joilla nopeasti voitaisiin vaikuttaa miesten ja naisten väliseen palkkatasa-arvoon, saada nuoria naisia työmarkkinoille. Kysymys kuuluu: olisitteko valmis ottamaan näitä asioita nyt tästä eteenpäin valmisteluun tavalla, joka tuottaisi ne tämän hallituskauden aikana vielä päätöksiksi?

Sitten vielä yksi tärkeä kysymys. Maakuntahallinnolta — jos se nyt sattuu aloittamaan — leikattiin tässä kehysriihessä vuoden 2020 indeksit puoleen. Se tarkoittaa 100:aa miljoonaa euroa vähemmän rahaa käyttöön näille maakunnille, jotka ovat vasta aloittamassa toimintaansa. On jo nyt tällä hetkellä tiedossa se, että moni maakunta [Puhemies koputtaa] tulee olemaan vaikeuksissa aloittaessaan. Kysynkin: mihin tämä leikkaus perustuu?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Orpo aloittaa.

16.30 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kellotan tuosta perhevapaakysymyksestä. Kuten tunnettua, siinä on erilaisia näkökulmia hallituksen sisälläkin. Siitä ei nyt ratkaisua löytynyt. Se siirtyy tuleviin aikoihin, ja toivon, että siellä tehdään sitten hyviä ratkaisuja työllisyyden nimissä tältä osin.

Punkt i protokollet PR 44/2017 rd

Nostaisin esiin kuitenkin edelleen tämän varhaiskasvatusmaksujen alentamisen, joka on suuri perhepoliittinen teko ja myöskin naisten työllisyyden kannalta aivan oleellinen, pienituloisten lapsiperheiden ostovoiman kannalta oleellinen.

Sen lisäksi nostaisin esiin myöskin sotu-uudistuksen: valtavan tärkeän kokonaisuudistuksen suomalaiseen sosiaaliturvajärjestelmään. Meillä sosiaaliturvajärjestelmä, jota on kymmenien vuosien aikana rakennettu, on monimutkainen ja passivoiva. Tänään viimeksi Kelan pääjohtaja Aaltonen on esittänyt isompaa remonttia. Me päätimme nyt pistää tämän liikkeelle. Ja kun meillä on käynnissä perustulokeilu, me päätimme nyt osallistavan sosiaaliturvan liikkeelle laittamisesta kokeilumuodossa. Toivotaan, että seuraavalla hallituksella olisi mahdollisuus ja hyvät eväät tehdä [Puhemies koputtaa] iso sosiaaliturvauudistus Suomeen — aivan välttämätön. [Kari Uotila: Heti tänä syksynä!]

16.31 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täydennän vielä tässä näitä ministeri Orpon puheenvuoroja jo vähän pidemmältä väliltä.

Tässä tuli esille, että nämä 4 miljardin euron säästöt on saatu tehtyä kokonaan nyten loppuun. Tämä maakuntaindeksin yhden vuoden indeksitarkistuksen puolitus liittyy siihen, että haluamme varmistaa, että meidän käsissämme olevilla ratkaisuilla tämä 4 miljardin euron kokonaisuus tulee kaikkiaan täytettyä.

Mutta samalla — kun mainitsitte, edustaja Rinne, tämän maakuntauudistuksen — haluan tässä yhteydessä todeta, että teemme mittavia satsauksia koko maakuntauudistuksen eteenpäinviemiseen. Ensinnäkin kehyskaudella varataan miljardi euroa kokonaisuudessaan ict-tietotekniikka-asioitten eteenpäinviemiseen, ja sitten väliaikahallintoon laitettiin 57 miljoonaa euroa ensi vuodelle, 100 miljoonaa euroa siirtomäärärahana näihin valinnanvapauspilotteihin. Sitten vielä teimme 90 miljoonan euron panostuksen pääomittamista varten, [Puhemies koputtaa] että saadaan ict-yhtiö perustettua.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä, edustaja Henriksson, lisäkysymys.

16.33 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Regeringen har haft ambitiösa planer på att höja sysselsättningen till 72 procent och dessutom ta tag i det så kallade hållbarhetsunderskottet på 10 miljarder. Nu när vi ser resultatet av den här rian så ser vi att man inte kommer att nå sysselsättningsgraden. Man kommer inte heller att nå målet när det gäller underskottet. Det beror bland annat på att man blint litar på att social- och hälsovårdsreformen ska spara 3 miljarder.

Elikkä haluaisin tietää, millä laskukoneella hallitus laskee. Sote-uudistusta on nyt kritisoitu muun muassa siitä, että sillä ei tulla saavuttamaan niitä 3 miljardin säästöjä, joita hallitus on kaavaillut. Asiantuntijoista valtaosa on ollut tätä mieltä. Kuitenkin hallitus laskee sen varaan, että näin tulee käymään. Mikä on se teidän sote-laskukone, joka nyt on tässä pohjana? Voisitteko vastata siihen?

16.34 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus lähtee valmistelussaan siitä, että se 3 miljardin säästö 10 vuoden aikana — itse asiassa vuoteen 29 mennessä — ja vielä tarkemmin ei säästö vaan tulevien kulujen nousupai-

Punkt i protokollet PR 44/2017 rd

neiden laskeminen 3 miljardilla, toteutuu. Koko valmistelu on lähtenyt siitä liikkeelle. Ja kyllä meillä on tarkoitus, että ihmisistä myöskin huolehditaan. Se on välttämätöntä. Muuten meidän mitkään rahat eivät riitä niihin tuleviin kasvaviin hoivamenoihin. Esimerkiksi pelkästään vanhustenhuollon kustannusten, asiantuntijoiden arvioiden mukaan, arvioidaan nousevan jopa 70 prosenttia 20-luvun loppuun mennessä tästä hetkestä. Kyllä me uskomme siihen, että sillä hallituksen sosiaali- ja terveysturva- ja terveysuudistusmallilla, joka eduskunnalle on tuotu ja jonka viimeisetkin lait tuodaan, tämä 3 miljardia saavutetaan. Se on ihan välttämätöntä.

Frågan slutbehandlad.